

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszcy

LBY.410.005.02.2023

Janusz Pawlak
Przewodniczący Zarządu
Gminnej Spółki Wodnej
w Brześciu Kujawskim
Plac Władysława Łokietka 1
87-880 Brześć Kujawski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/089 Realizacja przez spółki wodne zadań finansowanych ze środków publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminna Spółka Wodna w Brześciu Kujawskim, ul Plac Władysława Łokietka 1, 87-880 Brześć Kujawski ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Pawlak, Przewodniczący Zarządu, w całym okresie objętym kontrolą ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Marcin Mościcki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/25/2023 r. z 18 stycznia 2021 r. 2. Michał Trempała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/26/2023 r. z 18 stycznia 2021 r.

(akta kontroli str. 1-2, 8, 9)

¹ Dalej: „GSW” lub „Spółka”.

² Dalej: „Przewodniczący Zarządu”. Wybrany na to stanowisko (pięcioletnie kadencje) uchwałą Walnego Zgromadzenia GSW nr 6/2015 z 12 czerwca 2015 r. oraz nr 6/2021 z 7 lipca 2021 r.

³ Tj. do 28 kwietnia 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Spółkę środków publicznych.

Otrzymane dotacje wydatkowano prawidłowo i gospodarnie. Wykorzystano je zgodnie z przeznaczeniem, a zadania, na które zostały udzielone wykonano zgodnie z postanowieniami umów i decyzji o przyznaniu środków, osiągając przy tym założone efekty.

W jednym przypadku rozliczenie dotacji nastąpiło w sposób nierzetelny.

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych.

Gminna Spółka Wodna Brześć Kujawski z/s. w Wieńcu została utworzona 28 stycznia 1977 r. i wpisana 18 lipca 1983 r. do księgi wodnej województwa wrocławskiego pod poz. 39⁶. W kwietniu 1993 r. Walne Zgromadzenie Delegatów Spółki zmieniło statut z 11 kwietnia 1983 r. nadając jej nazwę Gminna Spółka Wodna Brześć Kujawski. Jako siedzibę spółki wskazano Urząd Miasta i Gminy w Brześciu Kujawskim.

Spółka figuruje w systemie informacyjnym gospodarowania wodami Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie pod poz. 12507. Wcześniej 14 kwietnia 2003 r. została wpisana do katastru wodnego Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie pod poz. 266.

(akta kontroli str. 10-27, 37-39)

W 2023 r. (według stanu na 14 kwietnia 2023 r.) do Spółki należało 578 członków, w tym 11 podmiotów (zakładów, przedsiębiorstw).

W okresie objętym kontrolą działalność GSW obejmowała obszar 3 766 ha zmeliorowanych użytków rolnych, na którym znajdowały się rowy melioracyjne o długości – 79 600 mb.

Wartość prac konserwacyjnych w latach 2019-2022 wyniosła łącznie 801,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 3-4, 54, 57)

Statut GSW uchwalony przez Walne Zgromadzenie 7 marca 2003 r. został zatwierdzony przez Starostę Wrocławskiego 3 kwietnia 2003 r.⁷. Walne Zgromadzenie na posiedzeniu 15 marca 2019 r. podjęło uchwałę nr 5/2019 o zmianie statutu Spółki (przygotowano i ogłoszono wówczas także tekst jednolity aktu). Starosta po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego decyzją z 10 kwietnia 2019 r.⁸ zatwierdził przedłożone mu zmiany statutu. Zmiana dotyczyła m.in. wprowadzenia zapisów dotyczących rezygnacji z członkostwa w GSW.

Celem działania Spółki było:

- 1) utrzymanie i eksploatacja urządzeń melioracyjnych,
- 2) prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, a w szczególności:

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Jednocześnie dokonano wykreślenia GSW z księgi wodnej z poz. 10 z dnia 22 lutego 1977 r.

⁷ Decyzją nr OS.6217-2/03

⁸ Nr ROL.6343.3.1.2019

- rozwój gospodarki na zmeliorowanych gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych,
- racjonalna gospodarka wodą na użytkach rolnych,
- retencjonowanie wód.

(akta kontroli str. 28-36, 40-54, 60)

W okresie objętym kontrolą GSW podjęła 23 uchwały w tym odpowiednio:

- pięć w 2019 r.,
- cztery w 2020 r.,
- sześć w 2021 r.,
- cztery w 2022 r.
- cztery w 2023 r.⁹

W każdym roku uchwały dotyczyły zatwierdzenia rocznych sprawozdań z działalności Spółki i udzielenia Zarządowi absolutorium, przyjęcia planu pracy i budżetu na kolejny rok, ustalenia wysokości składki członkowskiej na kolejny rok. W 2019 r. zmieniono statut Spółki, a w 2021 r. uchwały dotyczyły także wyboru członków jej organów¹⁰.

(akta kontroli str. 60-67)

Spółka otrzymała środki publiczne w łącznej wysokości 484,5 tys. zł w tym:

- a) w 2019 r. – 35,4 tys. zł dotacji z budżetu państwa oraz 33,9 tys. zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego¹¹,
- b) w 2020 r. – 50,7 tys. dotacji z budżetu państwa oraz 70,5 tys. zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego¹²,
- c) w 2021 r. – 40,5 tys. zł dotacji z budżetu państwa oraz 74,3 tys. zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego¹³,
- d) w 2022 r. – 50,6 tys. zł dotacji z budżetu państwa oraz 128,6 tys. zł z budżetu jednostek samorządu terytorialnego zł¹⁴.

W okresie objętym kontrolą dotacje z budżetu państwa Wojewoda Kujawsko-Pomorski przekazywał na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych.

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2019 i 2020 r. przekazał środki (łącznie 38,0 tys. zł) na dofinansowanie zadań związanych z poprawą odpływu wód w miejscowościach Stary Brześć i Pikutkowo oraz renowacją rowów w miejscowościach Jądrowice, Kąkowa Wola, Miechowice.

Burmistrz Gminy Brześć Kujawski przekazał GSW środki (w łącznej wysokości 46,0 tys. zł) w 2021 r. na renowację rowów w miejscowościach Aleksandrowo, Dubielewo, a w 2022 r. w miejscowościach Stary Brześć i Pikutkowo.

Dotacje z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku w latach 2019- 2022 Spółka otrzymywała na zatrudnienie pracowników w ramach robót publicznych przy renowacji rowów melioracyjnych.

(akta kontroli str. 58-59, 76-80, 118-127, 147-151, 175-178, 223, 232, 248-259)

Zakres realizacji zadań GSW lub sposób ich wykonania nie był konsultowany ani uzgadniany z innymi podmiotami. Przewodniczący Zarządu wskazał, że o kierunkach działania Spółki decydują jej organy. Dodał, że GSW współpracuje z samorządem

⁹ Według stanu na koniec I kwartału 2023 r.

¹⁰ Uchwałą nr 6/2021 ustanowiono sześcioposobowy skład Zarządu (w tym Przewodniczącego i jego Zastępcę), uchwałą nr 7/2021 także trzyosobowy skład Komisji Rewizyjnej

¹¹ W tym 15,9 tys. zł z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku.

¹² W tym 50,5 tys. zł z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku.

¹³ W tym 50,3 tys. zł z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku.

¹⁴ W tym 106,6 tys. zł z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku.

lokalnym (Urzędem Gminy oraz Zakładem Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim).

(akta kontroli str. 54)

Spółka wykorzystwała otrzymane środki prawidłowo i gospodarnie. Badanie realizacji pięciu umów dotacji, w tym czterech udzielonych przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na realizację zadań związanych z bieżącym utrzymaniem wód i urządzeń melioracji wodnych, tj.:

- w 2019 r. na kwotę 35,4 tys. zł,
- w 2020 r. na kwotę 50,7 tys. zł,
- w 2021 r. na kwotę 40,5 tys. zł,
- w 2022 r. na kwotę 50,6 tys. zł

oraz przekazanej w 2022 r. z budżetu Gminy Brześć Kujawski na renowację rowów w obrębie Starego Brześcia i Pikutkowa na kwotę 22,0 tys. zł, wykazało m.in., że: wykorzystanie otrzymanych środków nastąpiło z zachowaniem postanowień umów i decyzji o przyznaniu dotacji (w tym terminowo i na wskazany w nich cel), a zakładane efekty zostały uzyskane.

(akta kontroli str. 76-247, 264)

Środki publiczne otrzymane przez Spółkę zostały także rozliczone zgodnie z wymogami zawartych umów i terminowo. Wydatkowano je w pełnej wysokości. Dane wykazane w rozliczeniach odpowiadały ewidencji księgowej i były zgodne ze stanem faktycznym. W jednym przypadku rozliczenie dotacji nastąpiło w sposób nierzetelny, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 264)

Spółka była kontrolowana w 2022 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z zawartymi umowami, na podstawie których otrzymywała dofinansowanie na zatrudnienie pracowników do wykonywania robót konserwacyjnych urządzeń melioracyjnych. W wyniku kontroli GSW została zobowiązana do złożenia dokumentów korygujących związanych z naliczaniem składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy. Spółka w maju 2022 r. złożyła korekty wskazanych dokumentów.

(akta kontroli str. 260-263)

Przewodniczący Zarządu GSW wskazał, że podstawowe trudności związane z funkcjonowaniem Spółki dotyczyły niewystarczających środków finansowych na wykonywanie wszystkich koniecznych i zaplanowanych zadań. Brakowało także wykwalifikowanych pracowników do ich realizacji. Dodał, że procedury pozyskiwania i rozliczania dotacji są skomplikowane, konieczne jest przygotowanie szeregu dokumentów, w tym zdjęć i map.

Przewodniczący Zarządu Spółki poinformował także, że istotnym problemem jest brak obowiązku czy choćby zalecenia konsultowania ze spółkami wodnymi sposobu i miejsca realizacji inwestycji. Zdarza się, że takie przedsięwzięcia prowadzą do zniszczenia urządzeń melioracyjnych, a w następstwie awarii i podtopień.

(akta kontroli str. 55)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spółka w sposób nierzetelny rozliczyła dotację otrzymaną ze środków budżetu Gminy Brześć Kujawski w 2022 r., bowiem do wykazu wydatków ujęto umowę o dzieło rozliczoną uprzednio przy dotacji przekazanej w tym samym roku przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Spółka otrzymała w 2022 r. dotację ze środków budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości 22,0 tys. zł. Przy jej rozliczeniu, przekazanym do urzędu gminy 17 sierpnia 2022 r., wykazała m.in. umowę o dzieło nr 6/2022 z 27 lipca 2022 r. na kwotę 4,5 tys. zł. Uprzednio umowę tą ujęto przy rozliczeniu dotacji przekazanej przez Wojewodę na podstawie umowy nr 28 z 9 kwietnia 2022 r. (rozliczenie I transzy z 5 sierpnia 2022 r.).

Spółka posiadała przy tym dokumenty wskazujące na inne wydatki, które mogły być rozliczone w ramach otrzymanej dotacji.

(akta kontroli str. 76-80, 97-113)

Przewodniczący Zarządu Spółki wyjaśnił, że wynikało to z błędu. Dodał, że wartość wykonanych prac znacznie przewyższyła udzieloną dotację, a wydatki te znajdują potwierdzenie w innych rachunkach.

(akta kontroli str. 55)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wniosek Rzetelne rozliczanie otrzymanych dotacji ze środków publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 04 maja 2023 r.

Kontrolerzy
(-) Marcin Mościcki
główny specjalista k.p

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki